

Projekt

z dnia 6 maja 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU ZAWIERCIAŃSKIEGO**

z dnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021 – 2026

Na podstawie art. 12 ust. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920), w związku z art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 426) **uchwała, co następuje:**

§ 1. Przyjąć *Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021 – 2026* w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały

§ 2. Wykonaniem Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH na lata 2021-2026

1. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 35a ust. 1 Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 426) do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- a) rehabilitacji społecznej,
- b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Art.35a. ust. 2 pkt 1 deleguje zadanie opracowania programu w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych powiatowym centrom pomocy rodzinie.

Program Działań Powiatu Zawierciańskiego na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021 – 2026 wpisuje się w kierunki działań zawarte w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 – 2026, w zakresie realizacji jej wszystkich priorytetów:

- Priorytetu 1: Model międzysektorowych rozwiązań systemowych mających na celu poprawę sytuacji życiowej, zawodowej, zdrowotnej, edukacyjnej i społecznej mieszkańców powiatu zawierciańskiego
- Priorytetu 2: Ochrona porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców w powiecie
- Priorytetu 3: Kompleksowe wspieranie dziecka i rodziny
- Priorytetu 4: Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych, socjalnych, specjalistycznych kierowanych do różnych grup odbiorców ze specjalnymi potrzebami, ograniczeniami
- Priorytetu 5: Polityka pełnego zatrudnienia oraz rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców powiatu
- Priorytetu 6: Poprawa dostępności mieszkańców do instytucji i urzędów, infrastruktury kultury, sportu, rekreacji – w tym dla osób ze specjalnymi potrzebami

Definicja ustawowa określa **niepełnosprawność** jako stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudniający, ograniczający bądź uniemożliwiający wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ograniczający zdolność do wykonywania pracy zarobkowej.

Znaczny stopień niepełnosprawności to stan, w którym osoba ma naruszoną sprawność organizmu, jest niezdolna do pracy albo jest zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymaga w celu pełnienia ról społecznych stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Umiarkowany stopień niepełnosprawności to stan, w którym osoba ma naruszoną sprawność organizmu, jest niezdolna do pracy albo zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymaga czasowej lub częściowej pomocy w celu pełnienia ról społecznych.

Lekki stopień niepełnosprawności to stan, w którym osoba ma naruszoną sprawność organizmu powodującą w sposób istotny obniżoną zdolność do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się rekompensować przy pomocy przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych lub środków technicznych.

Niepełnosprawność u osób do 16 roku życia występuje jeżeli mają one naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodująca konieczność zapewnienia im

całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych uchwalona przez Sejm RP w dniu 1 sierpnia 1997r. określa osoby niepełnosprawne jako te, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia życie codzienne, naukę oraz pełnienie ról społecznych zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi.

Niepełnosprawność w znacznie szerszym rozumieniu nie jest jedynie rezultatem uszkodzenia ciała czy choroby ale raczej wynikiem barier społecznych, ekonomicznych, fizycznych jakie osoba z niepełnosprawnością napotyka w środowisku. Część osób z niepełnosprawnościami, pomimo posiadania tych samych praw co wszyscy obywatele, w życiu codziennym bądź społecznym, napotykają przeszkody (bariery), które nie pozwalają im z tych praw korzystać.

Definicje niepełnosprawności można ująć w dwóch aspektach:

·indywidualnym, który opiera się na założeniu, że dysfunkcja organizmu prowadząca do niepełnosprawności jest osobistą trudnością jednostki, a problem polega na funkcjonalnych ograniczeniach lub psychologicznych ubytkach będących skutkami niepełnosprawności; natomiast złagodzenie tych skutków może nastąpić poprzez likwidację komplikacji zdrowotnych lub funkcjonalnych ograniczeń;

·społecznym, który oparty jest na założeniu, że niepełnosprawność powstaje w skutek przeszkód i barier doświadczonych przez osoby nią dotknięte; to nie indywidualne ograniczenia są przyczyną niepełnosprawności ale brak odpowiednich usług oraz problemy w zaspokajaniu potrzeb osób z niepełnosprawnościami, bowiem ich potrzeby nie są dostatecznie brane pod uwagę w organizacji życia społecznego.

Mając na uwadze zakres działań podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych konieczne jest stawianie celów i zakresów oddziaływania w obu aspektach.

Należy podkreślić, że osoby niepełnosprawne poza tym, że posiadają dokumenty potwierdzające niepełnosprawność wydane przez organy orzecznicze nie stanowią jednolitej grupy, do której można zaadresować uniwersalne rozwiązania. Są osobami niepełnosprawnymi z różnych przyczyn (prawnie określono 12 kategorii przyczyn niepełnosprawności), w różnym wieku, z różnym poziomem wykształcenia, dochodów i samodzielności w zaspokajaniu potrzeb.

Podstawowym aktem prawnym, regulującym zagadnienie rehabilitacji osób niepełnosprawnych jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych. W rozumieniu ustawy zadania z zakresu rehabilitacji to wiele działań; w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia przy aktywnym uczestnictwie osób niepełnosprawnych możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej. Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i jest realizowana poprzez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej,
- kształtowanie samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Niepełnosprawność w liczbach

Ostatnie pełne dane dotyczące problematyki niepełnosprawności w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (NSP). Według wyników spisu liczba Polaków z niepełnosprawnościami wynosiła ogółem na koniec marca 2011r. niemal 4,7 mln., co stanowiło 12,2% ludności kraju.

Wyniki wykonywanego częściej kwartalnego reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) realizowanego w ramach działalności Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że populacja osób niepełnosprawnych prawnie w wieku 16 lat i więcej w Polsce w 2018 r. liczyła 3 040 tys., co stanowiło 10,0% ogółu populacji osób w tym wieku.

Analizując populację osób niepełnosprawnych pod względem zróżnicowania wieku warto również zaznaczyć, że osoby w wieku 55 lat i więcej stanowiły aż 69,4% ogółu osób niepełnosprawnych (2 111 tys. osób), zaś osoby w wieku od 16 do 54 lat stanowiły 30,6% ogółu osób niepełnosprawnych (929 tys. osób).

Liczba osób niepełnosprawnych prawnie w wieku produkcyjnym według tzw. ekonomicznych grup wieku na koniec 2018 roku wynosiła 1 625 tys., uwzględniając orzeczonego stopień niepełnosprawności. Natomiast struktura osób z niepełnosprawnościami w wieku produkcyjnym wynosiła:

- 24,1% (394 tys. osób) ze znacznym stopniem niepełnosprawności
- 48,9% (794 tys. osób) z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
- 27,0% (438 tys. osób) z lekkim stopniem niepełnosprawności

Prognoza Głównego Urzędu Statystycznego wskazuje na stały wzrost do roku 2050 liczby osób w wieku powyżej 80 roku życia, która na koniec tego okresu ma wynieść w Polsce 11,2%, a w województwie śląskim 10,4%, co niewątpliwie znajdzie swoje odzwierciedlenie także we wzroście liczby osób z niepełnosprawnościami, wzroście liczby osób zależnych w tej grupie wiekowej mieszkańców powiatu.

2. Diagnoza sytuacji osób niepełnosprawnych w powiecie zawierciańskim

Liczbę osób niepełnosprawnych w powiecie zawierciańskim można oszacować w oparciu o podawane przez Główny Urząd Statystyczny wskaźniki częstości niepełnosprawności. Według opublikowanych wskaźników z 2018 roku w powiecie zawierciańskim wyniósł:

- wskaźnik częstości niepełnosprawności wśród osób w wieku powyżej 15 lat to **9,16%**
- wskaźnik częstości niepełnosprawności wśród dzieci w wieku do 14 lat to **2,23%**

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2018r. liczba ludności powiatu zawierciańskiego wynosiła 118 434 w tym 15 773 osoby w wieku 0-14 lat. Szacując zatem dane w oparciu o w/w wskaźniki liczba osób z niepełnosprawnością to ok. 9 756, w tym:

- osoby z niepełnosprawnością w wieku 15 lat i więcej - **9 404**
- osoby z niepełnosprawnością w wieku 0-14 lat - **352**

Podstawą analizy szczegółowej dotyczącej rodzajów niepełnosprawności i zakresu ograniczeń w funkcjonowaniu społecznym są dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zawierciu i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

TABELA 1. Orzecznictwo Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zawierciu w latach 2018 - 2020

LP	KATEGORIA	ROK KALENDARZOWY		
		2018	2019	2020
1	Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do stopnia niepełnosprawności i o niepełnosprawności	2009	2124	1721
a)	osoby powyżej 16-go roku życia w tym:	1860	1947	1537
	niepełnosprawne w stopniu lekkim	575	577	399
	niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym	823	778	665
	niepełnosprawne w stopniu znacznym	462	588	472
b)	Osoby do 16-go roku życia	149	177	184
2	Przyczyny niepełnosprawności – osoby po 16-tym roku życia			
	upośledzenia umysłowe	19	10	16
	choroby psychiczne	195	186	191
	zaburzenia głosu, mowy, słuchu	76	60	55
	choroby narządu wzroku	80	76	47
	upośledzenia narządu ruchu	519	530	415
	epilepsja	37	28	31

	choroby układu oddechowego i krążenia	289	309	235
	choroby układu pokarmowego	81	70	62
	choroby układu moczowo -płciowego	53	75	73
	choroby neurologiczne	328	390	249
	inne w tym endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, układu krwiotwórczego	179	204	160
	całościowe zaburzenia rozwojowe	2	7	3
2a	Przyczyny niepełnosprawności – osoby do 16-tego roku życia			
	upośledzenia umysłowe	3	5	6
	choroby psychiczne	1	5	3
	zaburzenia głosu, mowy, słuchu	7	12	10
	choroby narządu wzroku	9	0	2
	upośledzenia narządu ruchu	9	11	14
	epilepsja	13	8	10
	choroby układu oddechowego i krążenia	7	17	10
	choroby układu pokarmowego	1	2	4
	choroby układu moczowo -płciowego	5	3	8
	choroby neurologiczne	27	36	25
	inne w tym endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, układu krwiotwórczego	23	33	31
	całościowe zaburzenia rozwojowe	44	45	61
3	Wiek			
	0 -16	149	177	184
	16 - 25	117	112	90
	26 - 40	169	146	124
	41 - 60	681	623	531
	pow.60	893	1066	792
4	Wykształcenie			
	mniej niż podstawowe i podstawowe zasadnicze	389	409	326
	średnie	630	661	513
	wyższe	643	663	509
		198	214	188
5		425	367	306

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zawierciu

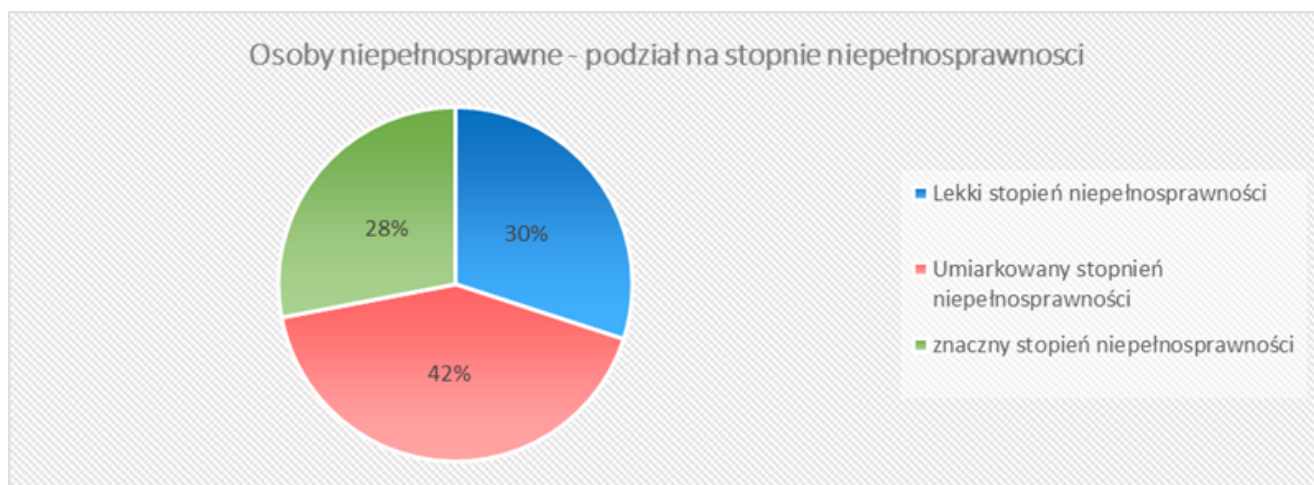
TABELA 2. Świadczenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w tysiącach

LP	ZAKRES DANYCH	stan na grudzień 2018	stan na grudzień 2019
1	Liczba osób pobierających świadczenia z ubezpieczenia społecznego z orzeczeniem <i>częściowej</i> niezdolności do pracy w powiecie zawierciańskim	2,9	2,7
2	Liczba osób pobierających świadczenia z ubezpieczenia społecznego z orzeczeniem <i>całkowitej</i> niezdolności do pracy w powiecie zawierciańskim	1,7	1,4
3	Liczba osób pobierających świadczenia z ubezpieczenia społecznego z orzeczeniem <i>całkowitej</i> niezdolności do pracy i niezdolności do <i>samodzielnej egzystencji</i> powiecie zawierciańskim.	0,4	0,7
4	RAZEM	5,0	4,8

Źródło: na podstawie danych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Analiza wydawanych orzeczeń przez oba organy orzecznicze w latach 2018 -2020 wykazuje, że najwięcej osób z niepełnosprawnościami jest w stopniu umiarkowanym i stanowi ok.42% wszystkich orzekanych, co przedstawia Wykres 1. Zatem najczęściej są to osoby z naruszoną sprawnością organizmu niezdolne do podjęcia pracy lub zdolne do pracy jedynie w warunkach chronionych lub wymagające czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Inaczej jednak wygląda ta proporcja w orzecznictwie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, gdzie najczęściej orzekana jest częściowa niezdolność do pracy. Ta sytuacja pokazuje, że w zależności od przyjęcia definicji niepełnosprawności przez dany system orzeczniczy ta sama osoba może być zakwalifikowana do innego stopnia niepełnosprawności. Przy braku jednolitości systemów zjawisko niepełnosprawności i faktycznych ograniczeń osób niepełnosprawnych nie może zostać jednoznacznie zdefiniowane.

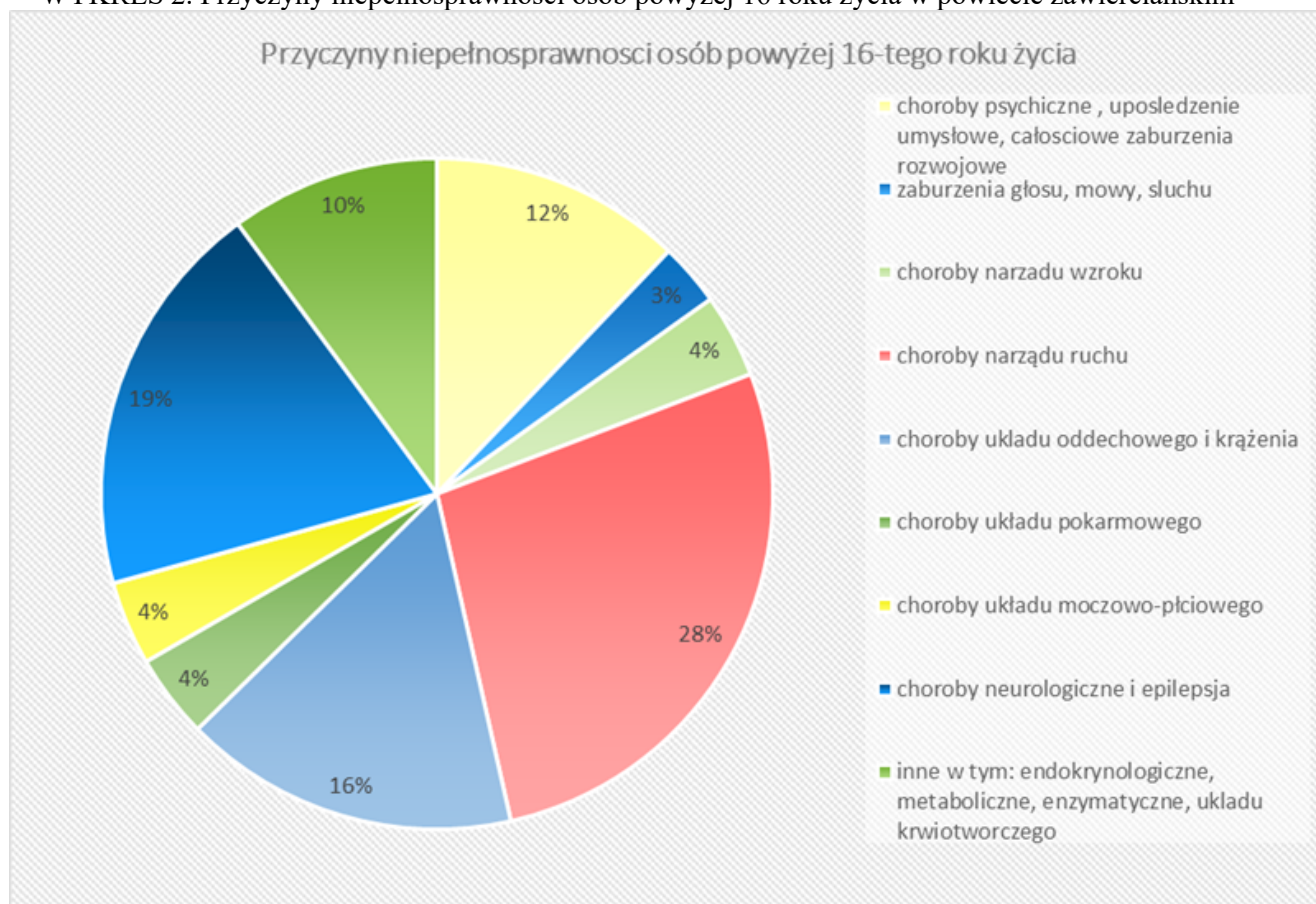
WYKRES 1. Osoby niepełnosprawne w powiecie zawierciańskim – podział na stopnie niepełnosprawności

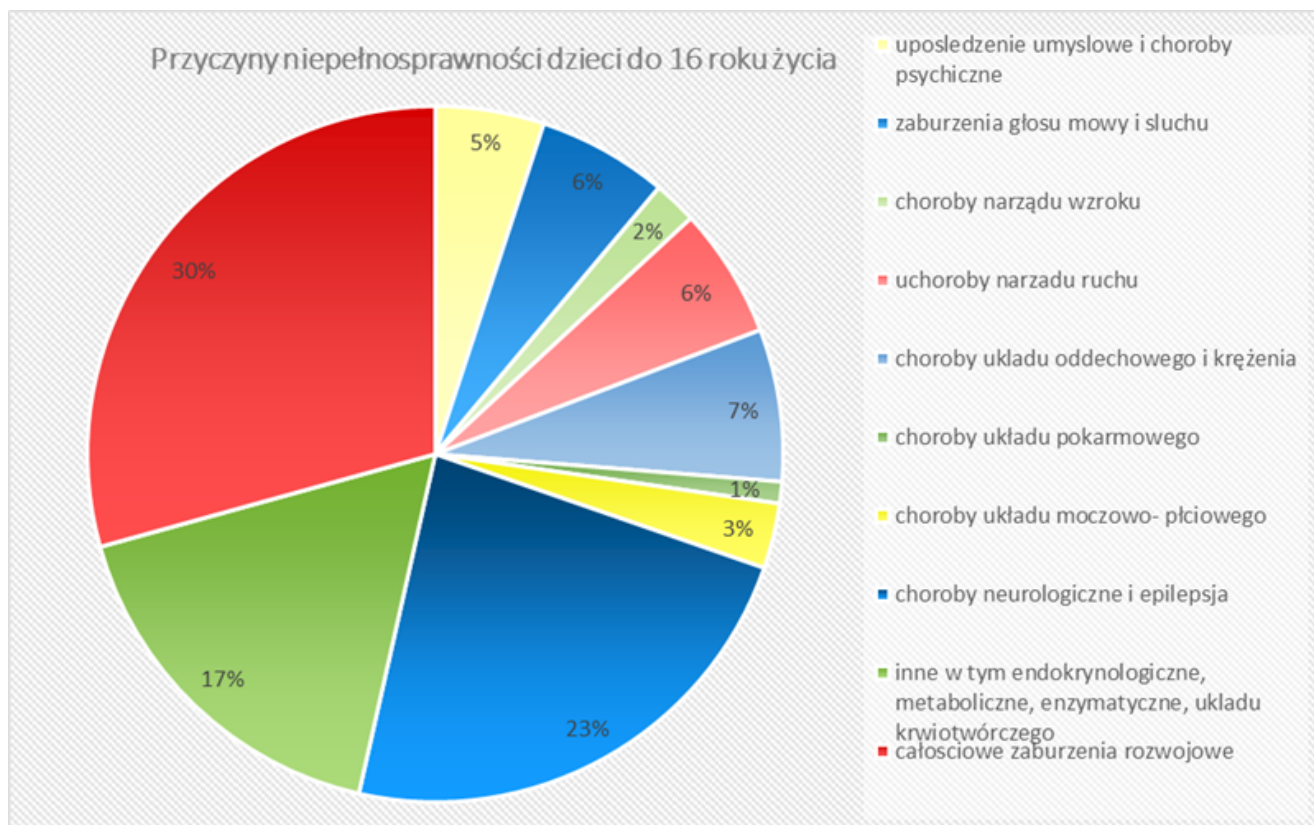
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zawierciu

W świetle diagnozowania sytuacji osób niepełnosprawnych istotne wydają się wyniki analizy dotyczącej rodzajów niepełnosprawności osób orzekanych. Analizę przeprowadzono w oparciu o średnie wartości w latach 2018 - 2020. Najczęściej przyczyną niepełnosprawności będącą powodem ograniczeń funkcjonalnych osób niepełnosprawnych są schorzenia narządu ruchu, które stanowią ok. 28% wszystkich wydanych orzeczeń. Następnie choroby układu krążenia, choroby neurologiczne oraz zaburzenia psychiczne, co obrazuje kolejny wykres.

WYKRES 2. Przyczyny niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w powiecie zawierciańskim

WYKRES 3. Przyczyny niepełnosprawności dzieci do 16 roku życia w powiecie zawierciańskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zawierciu

Osobną grupą osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności są dzieci i młodzież do 16 roku życia. Wskaźniki w tej grupie wiekowej są niższe niż wśród dorosłych osób niepełnosprawnych. Wskaźnik częstości niepełnosprawności wśród dzieci jak już podano wynosi 2,23% - zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, co daje szacunkowo liczbę ok. 352 dzieci z niepełnosprawnością w powiecie zawierciańskim. Oczywiście dane te należy uzupełnić o liczby dzieci, które mają pewne ograniczenia funkcjonalne nie posiadając orzeczeń o niepełnosprawności.

Obrazem dla tej sytuacji są dane pozyskane z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zawierciu oraz z Zespołu Szkół Specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej w Zawierciu, co pokazują kolejne tabele.

TABELA 3. Liczba orzeczeń wydanych przez zespoły orzekające działające przy Poradni Psychologiczno -Pedagogicznej w Zawierciu w latach 2018 - 2020

L.p.	KATEGORIE	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
1	Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	170	44	113
2	Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju	77	24	43
3	Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania	52	19	36

Źródło: na podstawie danych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zawierciu

TABELA 4. Liczba uczniów Zespołu Szkół Specjalnych im. M.Grzegorzewskiej w Zawierciu w latach 2018 - 2020

L. p	Rodzaj szkoły	Rok 2018		Rok 2019		Rok 2020	
		Liczba uczniów w	w tym liczba uczniów z posiadających orzeczenia o niepełnosprawności	Liczba uczniów w	w tym liczba uczniów z posiadających orzeczenia o niepełnosprawności	Liczba uczniów w	w tym liczba uczniów z posiadających orzeczenia o niepełnosprawności
1	Szkoła podstawowa	62	25	65	23	64	24
2	Gimnazjum	4	0	0	0	0	0
3	Szkoła przysposabiająca do pracy	29	20	30	14	26	13
4	Zasadnicza szkoła zawodowa	5	0	0	0	0	0
5	Branżowa szkoła I stopnia	17	4	27	4	28	3
6	RAZEM	117	49	122	41	118	40

Źródło: na podstawie danych Zespołu Szkół Specjalnych im.M.Grzegorzewskiej w Zawierciu

Analizując przyczyny niepełnosprawności wśród dzieci, nasuwa się wniosek, że aktualnie najczęstszą przyczyną jest całościowe zaburzenie rozwoju kod 12 C. Liczba orzeczeń wydawanych z tego tytułu to ponad 30% wszystkich orzeczeń wydawanych osobom przed 16 rokiem życia.

Biorąc pod uwagę powyższe dane w korelacji z danymi Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zawierciu należy zauważyć, że deficyty funkcjonalne nie zawsze powodują, że dziecko niepełnosprawne korzysta z kształcenia specjalnego w oparciu o orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej. Część dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością to uczniowie szkół realizujący program nauczania w systemie powszechnym.

Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych jest działaniem oczekiwanym i ważnym dla znacznej grupy osób niepełnosprawnych. Obrazują to między innymi dane dotyczące celu składania wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (Tabela 7.) Ważne w tym kontekście jest dokonanie analizy osób niepełnosprawnych wykazujących aktywność w poszukiwaniu pracy za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy (PUP).

TABELA 5. Sytuacja zawodowa osób niepełnosprawnych w powiecie w latach 2017 - 2019

L.P	KATEGORIA	ROK		
		2017	2018	2019
1	Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako:			
a)	osoby bezrobotne w tym:	269	217	194
	Niepełnosprawne w stopniu lekkim (lub orzeczenia równoważne)	196	162	151
	Niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym (lub orzeczenia równoważne)	71	54	42
	Niepełnosprawne w stopniu znacznym (lub orzeczenia równoważne)	2	1	1
b)	osoby poszukujące pracy w tym:	44	26	28
	Niepełnosprawne w stopniu lekkim (lub orzeczenia równoważne)	14	10	11
	Niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym (lub orzeczenia równoważne)	23	14	13
	Niepełnosprawne w stopniu znacznym (lub orzeczenia równoważne)	7	2	4
2	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z instrumentów rynku pracy (z ustawy o promocji zatrudnienia)	54	35	46
3	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z instrumentów aktywizacji zawodowej (z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych)	10	11	7

Źródło: na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu

W ciągu trzech analizowanych lat zauważalny jest spadek liczby osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zawierciu jako osoby bezrobotne i poszukujące pracy. Należy zaznaczyć, że osoby zarejestrowane jako bezrobotne to te, które jednocześnie nie pobierają świadczeń z ubezpieczenia społecznego, są to zatem osoby utrzymujące się ze świadczeń pomocy społecznej lub te, które rejestrują się dla celów uzyskania ubezpieczenia np. zdrowotnego. Odmiennie niż w statystykach orzecznicy (najczęściej wydawane są orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności) osoby rejestrujące się jako bezrobotne posiadają najczęściej lekki stopień niepełnosprawności.

Skalę faktycznego zapotrzebowania w zakresie wsparcia realizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie obrazują dane na temat składanych wniosków na przestrzeni 3 ostatnich lat.

TABELA 6. Realizacja zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu w latach 2018 -2020

L.p.	Nazwa realizowanego zadania	Liczba wniosków			Liczba dofinansowań			Zakres rzeczowy dofinansowań
		2018	2019	2020	2018	2019	2020	
1	dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny, rehabilitacyjny, środki pomocnicze	1081	1263	1195	1040	1098	1176	pieluchomajtki, protezy, aparaty słuchowe, pionizatory, parapodia, balkoniki, wózki inwalidzkie, materace przeciwoślizgowe, szkła korekcyjne, protezy piersi, rowery rehabilitacyjne, rotory
2	Dofinansowanie wyjazdów na	514	610	517	260	284	0	

	turnusy rehabilitacyjne							
3	Likwidacja barier architektonicznych	52	41	51	17	12	22	przystosowania łazienki do potrzeb osób niepełnosprawnych, budowy podjazdów dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, zakupu i montażu poręczy w ciągach komunikacyjnych, likwidacji progów i wyrównania nawierzchni, montażu podnośników hydraulicznych, poszerzaniu otworów drzwiowych i wymianie drzwi na te o wymiarach przewidzianych dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich, montażu platform przyschodowych
4	Likwidacja barier w komunikowaniu się	19	13	64	9	5	43	zestawy komputerowe, również ze specjalistycznym oprogramowaniem, telefaksy, tekstofony dla osób głuchoniemych, usługi lektorskie dla osób niewidomych, telefony ze wspomaganie dźwięku dla niesłyszących,
5	Likwidacja barier technicznych	42	35	55	34	28	44	podnośników transportowo-kąpielowych, specjalistycznych łóżek dla osób leżących, schodołazów, uchwytów przywannowych, krzeseł i wózków toaletowych, łóżek rehabilitacyjnych, budzika z wibracją dla osoby niesłyszącej.
6	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	5	5	4	4	4	2	wycieczki, pikniki , spotkania integracyjne,
7	Działalność warsztatów terapii zajęciowej	Działają dwa WTZ dla 70 osób z niepełnosprawnościami wymagających koszty terapii zajęciowej						
8	Program Wyrównywania Różnic Między Regionami	2	3	5	2	2	4	Obszar B- likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej, obszar D likwidacja barier transportowych - zakup busów
9	Pilotażowy Program Aktywny Samorząd	85	108	178	69	106	175	dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych, pomoc w podniesieniu poziomu wykształcenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu

Mając na uwadze definicję rehabilitacji społecznej rozumianą jako zespół działań zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie osób z niepełnosprawnościami możliwie najwyższego poziomu funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej z powyżej przedstawionych danych wynika, że osoby z niepełnosprawnościami najczęściej oczekują wsparcia w zakresie zakupu podstawowego wyposażenia w środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne, również wsparcia w zakresie zakupu sprzętów, które z racji niepełnosprawności stają się niezbędne w kontekście pełnienia ról społecznych. Zapewnienie takiego wsparcia jest istotne w odniesieniu do konieczności likwidowania barier funkcjonalnych w najbliższym otoczeniu osoby z niepełnosprawnością. Aby pełnić role społeczne i brać udział w życiu społecznym, realizować swoje potrzeby na poziomie dostępnym wszystkim obywatelom konieczne jest w pierwszej kolejności zabezpieczenie potrzeb podstawowych czyli zabezpieczenia w przedmioty ortopedyczne czy środki pomocnicze (protezy, pieluchomajtki, aparaty słuchowe, pionizatory, parapodia, balkoniki, wózki inwalidzkie, materace przeciwoślizgowe, szkła korekcyjne, protezy piersi), inwestycje z zakresu likwidacji barier funkcjonalnych (likwidacja barier architektonicznych umożliwiającą samodzielne wyjście z domu czy samodzielne wykonywanie czynności higienicznych). Dopiero po zaspokojeniu tych potrzeb osoba z niepełnosprawnością może przechodzić kolejne etapy w celu uzyskania możliwie pełnego, lub właściwego sobie zakresu samodzielności.

Źródłem wskazania potrzeb osób niepełnosprawnych może być również analiza celów dla jakich osoby wnioskuje o wydanie orzeczenia dla celów pozarentowych, co przedstawia poniższa tabela.

TABELA 7. Cele złożenia wniosku o niepełnosprawność w latach 2018 - 2020

LP	Cel złożenia wniosku	2018	2019	2020
1	odpowiednie zatrudnienie	562	453	436
2	szkolenie	4	6	1
3	uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	10	8	8
4	konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	147	161	122
5	korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji usługi socjalne, opiekuńcze, terapeutyczne, rehabilitacyjne	459	506	382
6	uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego	620	619	515
7	korzystanie z karty parkingowej	255	220	134

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zawierciu

Na powyższych danych można oprzeć założenie, że osoby z niepełnosprawnościami najczęściej oczekują wsparcia w kontekście uzyskania pomocy finansowej czyli zasiłku pielęgnacyjnego. Należy zwrócić uwagę, że taki zasiłek wypłacany jest tylko pod warunkiem posiadania znacznego stopnia niepełnosprawności lub umiarkowanego stopnia z określeniem powstania niepełnosprawności przed ukończeniem 21 roku życia. Nie bez znaczenia jest informacja na temat liczby wniosków składanych w celu uzyskania orzeczenia dla uzyskania odpowiedniego zatrudnienia. Wnioskodawcy bardzo często wskazują, że posiadanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności pozwoli na zatrudnienie, które będzie źródłem poprawy ich sytuacji materialnej. Kolejnym ważnym wskaźnikiem jest liczba osób, które oczekują wsparcia instytucjonalnego w zakresie usług socjalnych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych. W przypadku osób do 16-tego roku życia wnioskodawcy, rodzice i opiekunowie wskazują najczęściej cel złożenia wniosku: uzyskanie uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego, a w przypadku konieczności rezygnacji z pracy w celu stałej opieki nad dzieckiem niezdolnym do samodzielnej egzystencji, uzyskanie uprawnienia do zasiłku opiekuńczego.

Uzupełnieniem obrazu analizy oczekiwań społecznych w zakresie wsparcia instytucjonalnego w powiecie zawierciańskim będą dane pozyskane z ośrodków pomocy społecznej działających na terenie powiatu.

TABELA 8. Informacja o osobach niepełnosprawnych objętych wsparciem ośrodków pomocy społecznej w powiecie w latach 2018 - 2020

LP	Zakres informacji	2018	2019	2020
1	Liczba klientów pomocy społecznej (ogółem)	4708	4327	3749

2	Liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej w związku z niepełnosprawnością lub długotrwałą chorobą	2262	2193	1939
	w tym:			
a)	liczba klientów posiadających świadczenia z ubezpieczenia społecznego (renta, emerytura)	614	628	588
b)	liczba klientów pobierających zasiłek pielęgnacyjny	1935	1902	1858
c)	liczba klientów korzystających z usług opiekuńczych	263	293	293
d)	liczba osób korzystających z usług środowiskowych domów samopomocy	108	108	105
3	Liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	319	340	396
	w tym:			
a)	Liczba osób pobierających świadczenie w związku ze sprawowaniem opieki nad dziećmi do 18 roku życia	178	174	201

Źródło: opracowanie na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej w powiecie

Procentowy wskaźnik liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej ze względu na długotrwałą chorobę lub niepełnosprawność w odniesieniu do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem (średnia za trzy lata) obrazuje, że stan zdrowia i wynikające z naruszenia sprawności organizmu ograniczenia są jednym z głównych powodów niskiego statusu materialnego i marginalizacji społecznej. Osoby wykazane jako korzystający z usług opiekuńczych i świadczeń pielęgnacyjnych obrazują problem konieczności zabezpieczenia opieki nad osobami starszymi w środowisku. Aktualnie ponad 200 osób otrzymuje świadczenia pielęgnacyjne w związku z opieką nad dziećmi do 18 roku życia. Rodzice i opiekunowie w tych przypadkach zmagają się z niepełnosprawnością dziecka niezdolnego do samodzielnej egzystencji, osoby te w celu stałej opieki muszą zrezygnować z zatrudnienia.

Dane dotyczące klientów pomocy społecznej posiadających świadczenia z ubezpieczenia społecznego pokazują, że aktualnie 588 osób pomimo stałego dochodu z ubezpieczenia społecznego, znajduje się w trudnej sytuacji materialnej i jest zagrożone marginalizacją. W tych przypadkach koszty leczenia, rehabilitacji angażują środki z renty czy emerytury w znaczącym zakresie powodując konieczność korzystania z wsparcia pomocy społecznej.

Uzupełnieniem diagnozy sytuacji mieszkańców z niepełnosprawnościami są wyniki ankiety internetowej, w której mieszkańcy powiatu mogli wskazać istotne kwestie związane z funkcjonowaniem osób niepełnosprawnych.

Na pytanie: „Jakie problemy dotyczą osoby niepełnosprawne w Pani/Pana otoczeniu?“, najczęściej wskazywano:

- izolację społeczną
- bariery architektoniczne w przestrzeni publicznej i w miejscu zamieszkania
- utrudniony dostęp do usług medycznych

Na pytanie: „Jakie wsparcie dla osób niepełnosprawnych uważa Pan/Pani za najważniejsze?“, najczęściej wskazywano:

- likwidację barier funkcjonalnych w urzędach i placówkach edukacyjnych
- dofinansowanie likwidacji barier w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej
- dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Powyższe wskazania znajdują swoje potwierdzenie i odpowiedziach na pytania o opinię respondentów. Dostępność urzędów i placówek edukacyjnych dla osób z problemami w poruszaniu się 76% oceniło jako częściową a 15,4% wyraziło pogląd, że nie są dostępne. Podobnie w przypadku pytania o dostępność urzędów i placówek edukacyjnych dla osób z problemami w komunikowaniu się: 63,5% respondentów uznało, że są dostępne częściowo a 36,6% , że wcale.

Za ważne należy uznać wyniki ankiety w zakresie reprezentacji i wsparcia instytucjonalnego osób niepełnosprawnych w powiecie zawierciańskim. Połowa (50%) respondentów nie zna żadnej organizacji pozarządowej wspierającej osoby niepełnosprawne. Nie jest również powszechną wiedzą fakt działania Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych bowiem 59,6% nie słyszało o jej działalności. Jednocześnie aż 82% wskazuje na potrzebę powołania Powiatowego Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych – osoby, która aktywnie reprezentowałaby interesy tej grupy mieszkańców w powiecie.

3. Analiza SWOT

W przestrzeni publicznej i społecznej zauważalne są zjawiska, tendencje, czynniki, które wpływają na realizację celów założonych w programie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Przy analizie zasobów należy zwrócić uwagę na określenie mocnych i słabych stron oraz zagrożeń i szans, w oparciu o które będzie można określić cele i konkretne działania w programie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ·dobra lokalizacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności, ·realizacja programów na rzecz osób niepełnosprawnych, ·funkcjonowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, ·dostępność infrastruktury pomocy społecznej, ·funkcjonowanie warsztatów terapii zajęciowej i Centrum Integracji Społecznej, środowiskowych domów samopomocy i dziennego domu pomocy społecznej ·funkcjonowanie Punktu Wczesnej Rewalidacji Dzieci, ·funkcjonowanie systemu dofinansowań ze środków PFRON ·funkcjonowanie Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych ·funkcjonowanie ustawy „Za życiem” ·warsztaty dla dzieci i młodzieży, przedszkole integracyjne, oddziały specjalne w szkołach i przedszkolach, edukacja włączająca ·funkcjonowanie szkoły specjalnej 	<ul style="list-style-type: none"> ·brak pełnej diagnozy na temat osób niepełnosprawnych w powiecie i poszczególnych gminach ·niedostateczne rozpoznanie potrzeb osób niepełnosprawnych w kontekście środowiska lokalnego ·nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym ·niedostateczna oferta aktywizacji osób niepełnosprawnych ·niedostateczna dostępność bazy rehabilitacyjnej ·duża liczba barier fizycznych zarówno w przestrzeni publicznej jak i prywatnej, utrudniających codzienne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami ·ograniczony dostęp osób z niepełnosprawnościami, mieszkańców poszczególnych gmin powiatu do zasobów powiatu ·niewielka liczba środowiskowych form wsparcia i opieki ·brak modelu systemowej opieki wychnieniowej i wsparcia dla opiekunów ·bierność, bezradność oraz postawy roszczeniowe osób niepełnosprawnych ·niski status materialny części osób niepełnosprawnych ·nieskuteczna i niewystarczająca edukacja dotycząca potrzeb osób niepełnosprawnych ·wzrastające zapotrzebowanie na placówki opieki stacjonarnej i usługi opiekuńcze ·utrudniony dostęp do kompleksowej rehabilitacji, tj. medycznej, zawodowej i społecznej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ·zwiększający się proces świadomości społecznej na temat równoprawnego traktowania i dostępu do usług/oferty instytucji, bazy sportowo– rekreacyjnej i innych dla osób zdrowych i z niepełnosprawnościami ·rozwijająca się oferta wysokospecjalistycznego wsparcia osób z niepełnosprawnością ·kolejne rozwiązania poprawiające dostępność ·inicjatywy podmiotów sektora organizacji pozarządowych ·zwiększająca się świadomość potrzeby likwidacji barier oraz podejmowania stałych, systematycznych działań na rzecz zwiększania szeroko rozumianej 	<ul style="list-style-type: none"> ·ryzyko wzrostu liczby osób wymagających stałej opieki przy ograniczeniach finansowych (ryzyko niewydolności systemu opieki i wsparcia) ·wzrastające zapotrzebowanie na placówki opieki stacjonarnej i usługi opiekuńcze ·niestabilność przepisów prawa ·zjawisko „wypalenia zawodowego” wśród osób pracujących z osobami niepełnosprawnymi ·utrudniony dostęp do kompleksowej rehabilitacji, tj. medycznej, zawodowej i społecznej ·występowanie barier funkcjonalnych utrudniających udział osób niepełnosprawnych w

<p>dostępności</p> <ul style="list-style-type: none"> ·pozyskiwanie środków zewnętrznych do realizacji działań i inicjatyw ·wykorzystywanie możliwości finansowania zewnętrznego ·większa obecność tematyki związanej z problemami i potrzebami osób niepełnosprawnych w mediach społecznościowych mająca wpływ na przełamywanie stereotypów i uwrażliwianie społeczeństwa ·współpraca międzyinstytucjonalna, partnerstwa i sojusze na rzecz realizacji dobrych praktyk ·wzrastająca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym ·postęp w likwidowaniu barier architektonicznych w środowisku lokalnym ·konieczność realizacji zapisów ustawy o dostępności ·nowe rozwiązania ekonomii społecznej, przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu ·pozytywne wzorce aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych ·pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł pozabudżetowych, w tym możliwość finansowania zadań ze środków Unii Europejskiej ·zwiększony dostęp do informacji ·upowszechnianie w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw ·współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym 	<p>życiu społecznym</p> <ul style="list-style-type: none"> ·problemy organizacji pozarządowych w aplikowaniu o środki zewnętrzne, brak stabilności finansowej ·nieodpowiedni przepływ informacji między podmiotami pomocowymi ·utrzymujące się stereotypy w postrzeganiu osób niepełnosprawnych ·niski status materialny części osób niepełnosprawnych
--	--

4. Wnioski i rekomendacje wynikające z analizy SWOT:

Mając na uwadze diagnozę wynikającą z przedstawionych wyżej danych i badań należy wnioskować, że istnieją aktualnie trzy obszary w jakich należy zaplanować działania na rzecz osób niepełnosprawnych:

- kształtowanie przestrzeni publicznej w celu zapewnienia dostępności usług, edukacji
- organizacja czytelnego systemu wsparcia w zakresie dostępności do rehabilitacji społecznej, zawodowej i aktywizacji osób niepełnosprawnych z użyciem dostępnych źródeł dofinansowań
- bieżąca, zintensyfikowana działalność podmiotów reprezentujących interesy osób niepełnosprawnych

5. Planowane działania

Cel priorytetowy Programu: Stworzenie warunków do pełnego uczestnictwa niepełnosprawnych mieszkańców powiatu zawierciańskiego w życiu społecznym

Priorytetem planowania działań powinna być ich kompleksowość, przez co należy rozumieć, że proces rehabilitacji będzie efektywny, kiedy rehabilitacja zdrowotna będzie pierwszoplanowym elementem systemu wsparcia, dopełniona rehabilitacją społeczną, a ostatecznie rehabilitacją zawodową. Należy przyjąć założenie że realizacja działań powinna odbywać się z użyciem dostępnych środków i zasobów powiatu ale również z założeniem wykorzystania w najszerszy możliwy sposób funduszy zewnętrznych. Dlatego też przy planowaniu działań w ramach celów strategicznych uwzględniono następujące komponenty:

- usystematyzowanie i zintegrowania działań podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie;
- pełna realizacja zadań powiatu wynikających z ustaw;
- podnoszenie świadomości prawnej osób niepełnosprawnych;

- podnoszenie wiedzy i świadomości społeczności lokalnej w zakresie postrzegania niepełnosprawności;
- stworzenie formalnej podstawy aplikowania o środki na realizację powyższych celów.

Cel operacyjny 1: Kształtowanie otoczenia społecznego i administracyjnego, przestrzeni przyjaznej osobom niepełnosprawnym, przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych

Działania:

- 1) Powołanie pełnomocnika do spraw osób niepełnosprawnych zapewniając prawo do bieżącej reprezentacji środowiska osób niepełnosprawnych we wszystkich ważnych kwestiach dotyczących życia społecznego, prawa lokalnego, programowania na rzecz osób niepełnosprawnych i koordynacji działań jednostek powiatowych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
- 2) Rozszerzenie zakresu działania i większego zaangażowania Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, prawa do konsultowania wszelkich projektów aktów prawa miejscowego i działań jednostek znajdujących się w strukturze starostwa powiatowego mających wpływ na funkcjonowanie w przestrzeni publicznej osób niepełnosprawnych, nadanie kompetencji inicjatywnych w tym zakresie.
- 3) Stosowanie w zakresie określonym prawnie systemu zlecania zadań z zakresu rehabilitacji społecznej organizacjom pozarządowym zgodnie z zasadą subsydiarności.
- 4) Współpraca organów samorządowych realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych z organizacjami pozarządowymi w zakresie ustalania adresatów pomocy, kryteriów wsparcia osób niepełnosprawnych, konsultacji założeń programowych z wykorzystaniem forum organizacji pozarządowych.
- 5) Zapewnienie dostępu do dóbr i usług, umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym w zakresie kompleksowej likwidacji barier architektonicznych w obiektach powiatowych, w tym budynku Starostwa Powiatowego, Powiatowego Urzędu Pracy i placówkach edukacyjnych.
- 6) Propagowanie i realizacja działań w zakresie zwiększenia dostępu do rehabilitacji zdrowotnej (programy profilaktyki zdrowotnej, uwzględnienie tematyki rehabilitacji zdrowotnej w projektach realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych).

Zakładane rezultaty

1. Poszerzenie szeroko rozumianego przedstawicielstwa osób niepełnosprawnych
2. Celowość i efektywność wydatkowania środków PFRON
3. Zapewnienie alternatywnej dostępności do dofinansowań

Wskaźniki

1. Liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych
2. Liczba i aktywność przedstawicieli instytucjonalnych
3. Liczba i zakres przyznanych dofinansowań i zakres kryteriów rocznych
4. Liczba wniosków składanych drogą elektroniczną

Cele operacyjny 2: Rehabilitacja społeczna niepełnosprawnych mieszkańców powiatu zawierciańskiego

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym czynnego uczestnictwa w życiu społecznym, realizowana jest przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej,
- kształtowanie samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Działania:

- 1) Dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego z uznaniem priorytetu dla osób niepełnosprawnych dla których takie zaopatrzenie jest niezbędne dla pełnienia ról społecznych: (dzieci i młodzież ucząca się, osoby w wieku aktywności zawodowej, gdy stałe zaopatrzenie ortopedyczne jest niezbędne do utrzymania zatrudnienia).
- 2) Dofinansowanie pobytu na turnusach rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych i ich opiekunów z określeniem priorytetu dla osób niepełnosprawnych, których niepełnosprawność znacząco upośledza możliwość funkcjonowania społecznego (dzieci i młodzież niezdolna do samodzielnej egzystencji, uzależniona od opiekunów, osoby z upośledzeniem umysłowym, począwszy od upośledzenia w stopniu umiarkowanym).
- 3) Zapewnienie udziału osób niepełnosprawnych w sporcie, kulturze i turystyce zarówno z użyciem środków PFRON jak i innych źródeł finansowania takich przedsięwzięć.
- 4) Rozwój alternatywnych, elektronicznych form dostępu do wsparcia, np. System Obsługi Wsparcia,
- 5) Tworzenie grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin (dotyczy zwłaszcza sytuacji stałej zależności osoby niepełnosprawnej od opiekuna).
- 6) Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do informacji o prawach i uprawnieniach poprzez usługi informacyjno-doradcze realizowane w urzędach wchodzących w skład struktury powiatowej i w punktach informacyjnych tworzonych w ramach projektów z udziałem środków zewnętrznych, wykorzystanie sieci internetowej, rozpowszechnianie ulotek i informatorów.
- 7) Systematyczne likwidowanie barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, zarówno w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w obiektach użyteczności publicznej z użyciem dostępnych źródeł finansowania.
- 8) Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do różnorodnych form poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego, prawnego i zawodowego (prowadzenie stałego punktu doradztwa).
- 9) Zorganizowanie elementów systemu usług doraźnych na rzecz osób niepełnosprawnych takich jak usługi asystentów osób niepełnosprawnych, usługi transportowe.

Zakładane rezultaty

1. Zwiększona dostępność do informacji o zakresie wsparcia
2. Prawidłowe ukierunkowanie wsparcia niepełnosprawnych mieszkańców powiatu zawierciańskiego
3. Zniwelowanie barier funkcjonalnych

Wskaźniki

1. Liczba złożonych wniosków
2. Liczba udzielonych dofinansowań i podjętych inicjatyw
3. Liczba zrealizowanych inwestycji w przestrzeni publicznej i prywatnej

Realizatorzy Programu

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu,
- Powiat Zawierciański,
- Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych
- organizacje pozarządowe
- partnerami będą samorządy lokalne poszczególnych gmin powiatu zawierciańskiego oraz ich jednostki organizacyjne

Finansowanie Programu

- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w tym przewidziane na realizację programów celowych
- fundusze rządowe, w tym Fundusz Solidarnościowy
- budżet Powiatu Zawierciańskiego

·środki zewnętrzne pochodzące z grantów, programów konkursowych

Monitoring Programu

·Monitoring w IV kwartale 2023 oraz w IV kwartale 2026

Ewaluacja Programu

Na ewaluację Programu będzie się składać analiza rocznych sprawozdań z wykonywanych zadań oraz raporty z monitoringów.

6. Podsumowanie

Nakreślona w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026 gama działań, ma na celu poprawę jakości życia niepełnosprawnych mieszkańców z terenu powiatu zawierciańskiego.

Program zakłada oddziaływanie wieloaspektowe i wymaga włączenia w jego realizację nie tylko tych instytucji, które statutowo zajmują się problemami osób niepełnosprawnych ale również tych, które oddziałują na przestrzeń publiczną, życie społeczne i prawo lokalne w kontekście ogółu społeczności lokalnej. Zwłaszcza tam należy brać pod uwagę aspekt równouprawnienia osób niepełnosprawnych do korzystania z dóbr i respektowania ich praw przy podejmowaniu decyzji.

Działania programowe w sferze rehabilitacji społecznej są nakierowane na pobudzenie aktywności osób niepełnosprawnych i wzmocnienie ich potencjału. Osoby niepełnosprawne bowiem nadal często przyjmują postawę wycofania z życia społecznego i zawodowego, co w konsekwencji grozi wykluczeniem społecznym.

Podobnie jak na zakończenie poprzedniej edycji Programu, należy podkreślić, że zmieniające się warunki i rzeczywistość ekonomiczno-społeczna mogą wymagać konieczności wprowadzania bieżących zmian w dokumencie.

Założenia programu powinny być brane pod uwagę przy corocznym planowaniu budżetu powiatu, tak aby stwarzać możliwość montażu finansowych niezbędnych do pozyskiwania środków zewnętrznych.

7. Załączniki

a) Spis tabel

b) Spis wykresów

Spis tabel:

TABELA 1. Orzecznictwo Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zawierciu w latach 2018 - 2020

TABELA 2. Świadczenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w tysiącach

TABELA 3. Liczba orzeczeń wydanych przez zespoły orzekające działające przy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zawierciu w latach 2018 - 2020

TABELA 4. Liczba uczniów Zespołu Szkół specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej w Zawierciu w latach 2018– 2020

TABELA 5. Sytuacja zawodowa osób niepełnosprawnych w powiecie w latach 2017 - 2019

TABELA 6. Realizacja zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu w latach 2018 - 2020

TABELA 7. Cele złożenia wniosku o niepełnosprawność w latach 2018 - 2020

TABELA 8. Informacja o osobach niepełnosprawnych objętych wsparciem ośrodków pomocy społecznej w powiecie w latach 2018 - 2020

Spis wykresów:

WYKRES 1. Osoby niepełnosprawne w powiecie zawierciańskim – podział na stopnie niepełnosprawności

WYKRES 2. Przyczyny niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w powiecie zawierciańskim
WYKRES 3. Przyczyny niepełnosprawności dzieci do 16 roku życia w powiecie zawierciańskim

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH na lata 2021-2026**

Redakcja:

Małgorzata Rzekiecka – Muszyńska,

Bożena Gwizdek

Zawiercie, 2021r.